

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КОСОВО И МЕТОХИЈУ
И
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА КООРДИНАЦИОНЕ ПОСЛОВЕ
У ПРЕГОВАРАЧКОМ ПРОЦЕСУ СА ПРИВРЕМЕНИМ
ИНСТИТУЦИЈАМА САМОУПРАВЕ У ПРИШТИНИ

ИЗВЕШТАЈ О НАПРЕТКУ У
ДИЈАЛОГУ БЕОГРАДА И ПРИШТИНЕ
(за период од 30. априла до 31. октобра 2017. године)

новембар, 2017. године

Садржај:

Увод.....	3
А) Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији.....	5
Б) Безбедносна ситуација на Косову и Метохији.....	7
В) Обавезе проистекле из Првог споразума.....	9
1. Заједница српских општина.....	9
2. Полиција.....	10
3. Правосуђе.....	12
4. Енергетика.....	13
5. Телекомуникације.....	14
6. Европске интеграције.....	18
Г) Обавезе проистекле из техничких споразума.....	18
1. Катастар.....	18
2. Матичне књиге.....	19
3. Царински печат.....	19
4. Универзитетске дипломе.....	19
5. Слобода кретања.....	20
6. Регионално представљање.....	22
7. Интегрисано управљање прелазима (<i>IBM</i>).....	23
8. Званичне посете и официри за везу.....	24
Д) Остале теме.....	25
1. Наплата царина.....	25
2. Развојни фонд за тзв. север Косова.....	25
3. Осигурање возила.....	26
4. Слободна трговина.....	26
5. Мост и „Парк мира” у Косовској Митровици.....	27
6. Цивилна заштита.....	28
7. Споразуми и дијалог привредних комора.....	29
Закључак.....	29

Увод

Београд је и у протеклом извештајном периоду, од краја априла до краја октобра 2017. године, наставио да исказује пуну посвећеност процесу дијалога са Привременим институцијама самоуправе у Приштини, уз посредовање Европске уније. Међутим, посвећеност српске стране у овом периоду није могла да превазиђе званичну одлуку Приштине да обустави учешће у Дијалогу. Иако је та одлука донета почетком ове године под изговором неприхватљивости хапшења лица осумњиченог за ратне злочине, она није промењена ни након што су надлежни француски органи одбили захтев Републике Србије за његово изручење и након што се осумњичени Рамуш Харадинај нашао на слободи. Истовремено, Београд је демонстрирао посвећеност процесу преговора о свим темама и ни на који начин није хтео да злоупотреби понашање Приштине и на њене лидере пребаци одговорност за евентуални крах преговора и повуче се из њих.

Београд је остао доследан напорима за успех преговора, којима је од самог почетка истински приступао са пуним уверењем да се ради о најбољем механизму за заштиту виталних националних интереса у Покрајини, нормализацију односа са Привременим институцијама самоуправе, обезбеђивање бољег живота и напретка за све грађане Косова и Метохије, као и једином путу за стварање услова за историјско помирење српског и албанског народа. Такво уверење Београда у великој мери је и у овом периоду било у функцији подршке регионалном миру и стабилности, као и подршке јачању процеса модернизације и европеизације читавог региона.

Супротно жељи српске стране, нажалост, морамо констатовати да је интензитет Дијалога у претходном периоду био најнижи од почетка читавог процеса 2013. године. О томе сведочи податак да у овом периоду није постигнут ни један нови споразум и да су одржана само два састанка на високом политичком нивоу и једанаест билатералних састанака са ЕУ посредницима на техничком нивоу. Домет ових састанака је био веома скроман, јер су напори учесника на високом политичком нивоу углавном били усмерени на разматрање могућности за превазилажење актуелних проблема, а не на разговоре о обнављању дијалога и постизању нових аранжмана значајних за нормализацију односа Београда и Приштине. Изузетак је напредак који је остварен по питању имплементације Споразума у области правосуђа.

Истовремено, билатерални састанци са ЕУ посредницима на техничком нивоу су се нажалост свели на разговоре о потреби и начину спровођења постигнутих договора. Јасно је да су ти разговори, без активног и истинског учешћа друге стране, са којом су ЕУ посредници паралелно разговарали у Приштини, имали веома ограничен ефекат. Због тога у протеклом извештајном периоду није дошло до озбиљнијег напретка по питању имплементације постојећих споразума. На састанцима су представници Европске спољнополитичке службе (EEAS) углавном истицали теме везане за преостале обавезе српске стране по питању имплементације споразума о правосуђу и слободи кретања у зони главног моста на Ибру у Косовској Митровици. Са друге стране, представници Београда су ЕУ посредницима указивали на неодрживост ситуације у којој Приштина одбија да разговара и примени бројне обавезе које је преузела, посебно по питању Заједнице српских општина, али и бројним другим питањима попут катастра, полиције, диплома, цивилне заштите, разграничења Северне и Јужне Митровице у области Сувог Дола и других. ЕУ посредницима је посебно предочавано и да Приштина озбиљно крши споразуме о слободи кретања, интегрисаном управљању

прелазима (ИБМ) и посетама званичника, због чега је и по овим питањима комуникација са посредничком страном у протеклом периоду била израженија.

Значајнији резултат Дијалога у овом периоду односи се на успешно спровођење Споразума у области правосуђа, након договора са посредницима ЕУ у Београду 22. августа и састанка на високом нивоу у Бриселу 31. августа 2017. године. Тиме је обезбеђени предуслови за знатно виши степен правне заштите српског становништва у Покрајини и осигурано пуно спровођење пресуда судова Републике Србије у покрајинском систему донетих до датума интеграције.

Иако се разговарало о наставку радова на главном мосту у Косовској Митровици и улици Краља Петра до напретка није дошло. Остала су спорна питања остваривања неопходног безбедносног окружења и постизања техничких договора извођача радова. Ипак на одлагање радова највише су утицале променљиве политичке околности којима су доминирала два изборна процеса за парламентарне и локалне изборе.

Теме које су у техничком смислу биле предмет интензивне комуникације са ЕУ посредницима, у протеклом периоду, односиле су се и на питања споразума о посетама, слободе кретања и интегрисаног управљања административним прелазима, пре свега кроз захтеве да посредничка страна заустави деловање Приштине које је противно споразумима и обезбеди да се они примењују на договорени начин.

Одсуство истинских преговора није утицало на представнике Београда да и у овом извештајном периоду не траже отварање преговора о питањима приватне, државне и друштвене имовине и поштовања људских права и слобода Срба на КиМ. Међутим, фактичко повлачење Приштине из Дијалога објективно је онемогућило ЕУ посреднике да у овом периоду кандидују те теме за преговарачки процес.

У овом периоду се наставио тренд у коме је Приштина однос према Дијалогу постављала искључиво у функцији унутрашњих политичких односа. Маневарски простор да истински обнови учешће у Дијалогу додатно је сужен у условима предизборне кампање најпре за покрајински парламент, а након тога и за покрајинске локалне изборе. Ипак, одсуство политичког легитимитета за учешће у Дијалогу није и не може бити оправдање за поновни изостанак обезбеђивања пуне заштите права и слобода Срба и Српске православне цркве у Покрајини, што се и у протеклом извештајном периоду манифестовало кроз неприхватљиво висок број напада на лични интегритет и имовину српског народа.

Због наведене кризе легитимитета Приштине, Европска спољнополитичка служба није била у могућности да учини више на обнављању истинског Дијалога и наставка процеса нормализације односа две стране. Ипак, сматрамо да посредничка страна има правну и моралну обавезу да одлучније „подсећа“ Приштину и њено јавно мњење да се сви договори из Дијалога морају поштовати и испуњавати, а не само они за које приштинска страна нађе да су јој у интересу. То се свакако у првом реду односи на питање оснивања Заједнице српских општина, као најважнијег питања регулисаног још Првим споразумом, чије неиспуњавање већ четири и по године представља највећи ударац кредибилитету читавог преговарачког процеса.

Извештај који следи у наставку истоветно је структуриран као и сви претходни шестомесечни извештаји о преговарачком процесу са Привременим институцијама

самоуправе у Приштини. Темпо и садржај Дијалога у извештајном периоду свеобухватно су приказани кроз преглед свега што је до сада договорено и имплементирано у три групе питања. Прву групу чине питања и процеси произашли из политичког дела дијалога, а на основу Првог споразума о принципима који регулишу нормализацију односа, као и пратећих докумената. Другу групу чине питања произашла из тзв. техничких споразума постигнутих уз посредовање ЕУ. Трећу групу питања чине она која су проистекла из договора направљених у циљу решавања и превазилажења других, не мање важних, питања чије постојање објективно представља препреку наставку нормализације односа.

А) Друштвено - политичка ситуација на Косову и Метохији

Друштвено-политичка ситуација на Косову и Метохији у извештајном периоду била је релативно стабилна, а сви политички субјекти су доминантно били усредсређени на активности везане за предизборну кампању за јунске изборе на централном покрајинском нивоу и локалне изборе који су одржани крајем октобра. Због тога је појачана поларизација унутар албанског политичког корпуса, која у основи није подстакнута идеолошким и програмским разликама, већ односом према, до ових избора, најјачој албанској партији ДПК Кадрија Веселија. Предизборну реторику ове коалиције очекивано је обележила снажна антисрпска реторика, а кључна обећања свом бирачком телу односила су се на неопходност формирања „Војске Косова“, са или без пристанка Срба, као и на потребу ревизије или поништења споразума о демаркацији „граничне линије“ са Црном Гором.

Са друге стране нашла се групација противника ДПК у албанском корпусу, коју чине две политичке снаге које међусобно нису у најбољим односима, али које гаје једнак анимозитет према водећој странци „првог“ блока. У том смислу, коалиција окупљена око ДСК бившег покрајинског премијера Исе Мустафе је на изборима заступала умеренију реторику и циљала на либералније елементе косметског бирачког тела. Уопштено говорећи, ова коалиција је била најуждржанија у погледу националистичких изјава током кампање, али је отворено гравитирала према Самоопредељењу.

Покрет Самоопредељење Висара Имерија, покушавао је у кампањи да придобије млађу популацију и националистички оријентисане Албанце разочаране корупцијом, неефикасношћу и „издајом националних интереса“. У том контексту, Албин Курти као кандидат овог покрета за премијера је изјављивао да се залаже за прекид дијалога са Београдом и замену дијалога директним разговорима са политичким представницима Срба из Покрајине. Његов децидан став, који није еволуирао ни након избора, је да је једина могућност за наставак дијалога Београда и Приштине пристанак Републике Србије на примену принципа реципроцитета са „Косовом“.

Покрајински парламентарни избори нису довели до суштинског разрешења дуготрајне политичке кризе, јер је расподела мандата поменута два политичка блока довела поново у својеврсну пат позицију. Иако је највећи број гласова очекивано освојила коалиција ДПК-АБК-ИК, она није успела да освоји број гласова који би јој омогућио лагодно формирање владајуће већине. Штавише, све странке које чине садашњу победничку коалицију у збиру су освојиле око 60.000 гласова мање у односу на претходне парламентарне изборе. Требало би истаћи и да је знатно слабији резултат

од очекиваног остварила и коалиција окупљена око ДСК, која се рангирала као трећа по реду.

Са друге стране, највеће изненађење избора представља изузетно добар резултат Самоопредељења, које је у условима практично подједнаке излазности освојило око 90.000 гласова више него на изборима 2014. године. Имајући у виду антисистемску политику Самоопредељења, стиче се утисак да међу грађанима албанске националности почиње да долази до засићења до сада етаблираним партијским естаблишментом, што би могло да представља индикатор наставка јачања Самоопредељења у наредном периоду.

Због поменуте пат-позиције међу албанским партијама, период конституисања нових покрајинских власти узроковао је додатну нестабилност. Коалиција ДПК-АБК-ИК је после дужег времена успела да оформи владу након што је странка Бецета Пацолија напустила коалицију око ДПК и након што је обезбеђена подршка мањина. Упркос томе, нова влада има веома тесну већину од 61 посланика (укупно 120), што озбиљно доводи у питање њен капацитет да у дужем периоду спроводи политику за коју се залаже. На то упућује и чињеница да су период након формирања обележили веома заоштрени односи унутар скупштине, где је влада сваки пут успевала да „опстане“ на основу минималне већине. Описана поларизација политичког спектра, осим што је отежавала рад законодавне власти, узроковала је наставку јачања тензија у друштву, што повећава ризик испољавања масовнијег грађанског незадовољства у наредном периоду.

Што се тиче питања формирања тзв. „оружаних снага Косова“, које је у прошлом извештајном периоду било високо на листи унутрашње политичких приоритета Приштине, у овом извештајном периоду оно је поступно померено у спољнополитичку арену. Један од кључних разлога томе је нарасла снага Српске листе, која је постала незаобилазан политички чинилац владајуће коалиције и због које су привремене институције самоуправе у Приштини питање трансформације Косовских безбедносних снага у тзв. ОС Косова преусмериле на дипломатски колосек. То деловање су спроводиле упоредо са покушајима обезбеђивања што већег броја признања независности „Косова“, што је још једна од активности којима подривају учешће у дијалогу и покушавају да кључна питања реше мимо њега.

У овом периоду је одржан и први круг покрајинских локалних избора. Албанско бирачко тело је на локалним изборима, истоветно као на јунским изборима, у већини градских средина гласало антисистемски и изразило незадовољство досадашњим председницима општина, те је резултат тога био одлазак досадашњих градоначелника у други круг гласања или пак губитак избора од противкандидата.

Самоопредељење је наставило тренд јачања по истој стопи по којој је увећало подршку на изборима за Скупштину ПИС у Приштини. Овај покрет је на локалним изборима 2017. године освојио око 130.000 гласова, док је на претходним 2013. године освојио 70.420 гласова. Оцене бројних аналитичара да је Самоопредељење губитник локалних избора оспорава чињеница да је тај покрет у односу на претходне локалне изборе дуплирао број гласова, истоветно као и на изборима на централном нивоу. У том смислу, овај покрет представља убедљиво најбрже растућу политичку снагу у Покрајини, те се може рећи да је њихов успех на локалним изборима ограничен само тиме што су им гласови мање-више равномерно расути по општинама, јер имају мање

препознатљиве кандидате на локалном нивоу. Како се грађани албанске националности на локалним изборима опредељују првенствено у односу на личности, вероватно је да ће Самоопредељење ублажити овај фактор кроз интензивнији рад на „препознатљивости“ својих кандидата на локалном нивоу.

ДСК и АБК су на локалним изборима оствариле боље резултате него на парламентарним изборима због тога што су наступале самостално, без „хипотеке“ ДКП, која већ дуго времена константно учествује у централној и већини локалних власти и која је на локалним изборима забележила највећи пад.

Б) Безбедносна ситуација на Косову и Метохији

Безбедносна ситуација у Покрајини током извештајног периода била је релативно стабилна, а снаге безбедности успевале су да обезбеде јавни ред и мир. Упркос томе, безбедносна ситуација у етнички мешовитим срединама је и даље осетљива услед покушаја појединих политичких субјеката из албанског корпуса да незадовољство грађана, које генеришу њихове међусобне несугласице, преусмере ка српском фактору.

Најзначајнији безбедносни изазов у Покрајини је исламски екстремизам, који константно јача и придобија све већи број следбеника. У том смислу требало би нагласити да се током прошле године, са простора Покрајине око 320 лица прикључило паравојним исламистичким групама у Ираку и Сирији, где их је до сада погинуло око 60. Већи проблем односи се на чињеницу да се од овог броја, око 120 вратило на КиМ где су изложени опсежним мерама опсервације од стране приштинских органа безбедности. Међутим, ове мере за сада дају слабе резултате у заустављању тренда радикализације, посебно међу младима.

Услед јачања верског екстремизма, у Покрајини наставља да јача и ризик од терористичких активности. У том погледу, посебно је негативан тренд повратка исламистичких бораца са ратишта на Блиском истоку и њихово деловање на ширењу круга истомишљеника и симпатизера. У условима високе корупције и снажних мрежа организованог криминала које делују у Покрајини, претња безбедности Покрајине од стране деловања терориста и са њима повезаних појединаца и група ће вероватно наставити да бива све израженија у наредном периоду.

У описаним условима, безбедност Срба који живе на КиМ је и даље веома осетљива, а њихов положај у наредном периоду могао би да постане још осетљивији услед очекиване тежње опозиционих албанских партија да криве српске представнике који учествују у покрајинској власти за неуспехе владајуће коалиције. То се посебно односи на покрет Самоопредељење, који је при мобилизацији својих присталица готово увек бар имплицитно користи идеју „унутрашње и спољне српске претње државности Косова“.

Нажалост, овакву могућност потврђује и даље веома висок број безбедносних инцидената у којима су жртве напада били Срби и њихова имовина. У протеклом извештајном периоду регистровано је укупно 30 таквих инцидената, а за потребе овог извештаја издвојићемо следеће:

Април:

- У јужном делу Косовске Митровице физички је нападнуто лице српске националности, које је задобило лаке телесне повреде у пределу главе и груди.
- У знак протеста због повратка Срба у селу Љубожде у општини Исток, испред куће у којој су смештени српски повратници, окупило се око 400 лица албанске националности, која су прозивала по презимену Србе повратнике да се врате у централну Србију, јер имовина у селу више није њихова и оптуживала их да су ратни злочинци. Поједини демонстранти су покретима руке у пределу врата претили српским повратницима да ће их лишити живота.
- Непозната лица испалила су неколико хитаца из ватреног оружја, према лицу српске националности и његовом сину, док су секли дрва за огрев, на месту званом Борчане у општини Лепосавић.
- У улици Цона Кенедија у северном делу Косовске Митровице више лица албанске националности је бејзбол палицама оштетило путничко возило у власништву лица српске националности. КП је том приликом привела 6 лица албанске националности у станицу КП у северном делу Косовске Митровице.
- За време васкршњих празника поломљени су прозори на цркви Светог Петра и Павла, у селу Талиновац у општини Урошевац.

Мај:

- У селу Драгољевац у општини Исток обијена је кућа у изградњи у власништву лица српске националности и том приликом је запаљен грађевински материјал за изградњу куће две српске породице.
- у селу Жач у општини Исток оштећена је капела православног гробља.

Август:

- У православној цркви у Урошевцу покушана је крађа електричних каблова и неонске расвете из црквене порте.
- 28. августа 2017 године припадници КП су притворили лице српске националности, расељено лице из села Сопина у општини Сува Река, које се са групом расељених, организованим превозом, враћало из села Муштутиште у истој општини према централној Србији. Догађај се збио након обележавања верског празника на темељима спаљене и порушене цркве Свете Богородице. У акцији хапшења овог лица учествовало је око 15 припадника КП, који су зауставили аутобус са расељеним лицима, при повратку из села Муштутиште према Сувој Реци и извели наведено лице. Лице је притворено по налогу Основног суда у Призрену за наводно извршено кривично дело „ратни злочини против цивилног становништва“.

Септембар:

- Око 30 припадника специјалне јединице косовске полиције „Росу“ је у селу Преоце у општини Приштина извршило претрес куће и аутомобила у власништву лица српске националности, секретара Црвеног крста у Грачаници. Том приликом одузета је документација Црвеног крста, која се односи на социјалну карту грађана, а наведено лице је приведено ПС Приштина.
- У селу Врбовац у општини Витина, које је насељено већински српским становништвом, припадници КП су извршили претрес просторија Црвеног крста и том приликом одузели комплетну документацију, а поверенику Одбора Црвеног крста наложили да се јави у просторије Полицијске станице у Витини.

- Припадници КП су у просторије ПС Драгаш, привели координатора Црвеног крста за општину Гора због тога што је сачињавало спискове социјално угрожених лица грађана у тој општини.
- У северном делу Косовске Митровице, припадници КП из Приштине су у седишту Покрајинског Црвеног крста покушали да изврше претрес просторија и одузму документацију те организације.
- У селу Гораждевац у општини Пећ, припадници КП из Пећи и специјалних јединица КП „Росу“ су извршили претрес просторија општине Пећ, која се налази у згради Дома културе. Лицу српске националности, председнику привременог органа општине Пећ и одборнику локалног парламента општине Пећ наложено је да се јави у просторије ПС Пећ ради обављања информативног разговора.
- У селу Бело Поље у општини Пећ припадници КП су извршили претрес куће у власништву локалног Србина, секретара организације Црвеног крста у Пећи, који је потом приведен у просторије ПС Пећ.
- Припадници специјалне јединице КП „Росу“ су у месту Брезовица у општини Штрпце извршили претрес службених просторија локалног Црвеног крста и од општинског секретара те организације одузели службени печат и штамбиљ. Том приликом извршен је и претрес стана у власништву тог лица, као и његовог службеног возила, а њему наложено да се јави у просторије ПС Урошевац ради обављања информативног разговора.
- У селу Гораждевац у општини Пећ украдене су четири краве из штале која се налази у дворишту породичне куће лица српске националности.

Октобар:

- На административном прелазу Јариње у општини Лепосавић припадници косовске полиције су на основу наредбе суда у Пећи притворили лице српске националности женског пола. Она је провела два дана у притвору у Приштини, а потом је пребачена у кућни притвор у Пећку Патријаршију. Разлог лишавања слободе овог лица је лажна пријава њеног комшије албанске националности у селу Бегов Лукавац, општина Исток, којем је наведена одбила да прода 12 хектара имања у њеном власништву.
- У селу Зупче у општини Зубин Поток, лице албанске националности мушког пола из села Кошутово, општина Зубин Поток, упао је у бараке и покушао силовање малолетног женског лица српске националности.

В) Обавезе проистекле из Првог споразума

1. Заједница српских општина

Упркос чињеници да успостављање Заједнице српских општина (ЗСО) представља најважнији део Првог споразума о нормализацији односа и кључни фактор за опстанак српског народа на Косову и Метохији, ни у протеклом периоду није било помака у имплементацији постигнутог договора. Приштина не само да није испунила преузете обавезе, него и додатно условљава успостављање ЗСО укидањем тзв. паралелних институција и бројним другим дневнополитичким питањима.

Београд користи сваку прилику да укаже на значај успостављања ЗСО и чињеницу да је то једина тема из Првог споразума чија имплементација још увек није ни започета.

Такође, српски представници посебно инсистирају на изналажењу решења за проблем правног основа за успостављање ЗСО, који је настао због одлуке тзв. Уставног суда Косова, којом су једнострано прекршене одредбе Општинских принципа о успостављању ЗСО, потписаних 25. августа 2015. године у Бриселу.

Европским посредницима је у више наврата указано и да је потребно што пре дефинисати динамику успостављања ЗСО, а пре свега завршити процес формирања Управљачког тима (УТ), на начин како је то предвиђено претходно постигнутим договорима. У вези са тим, захтевано је да Приштина без одлагања достави званично обавештење ЕУ о измени два члана Управљачког тима, након чега би ЕУ обавестила обе стране (Београд и Приштину) о формирању УТ, термину почетка његовог рада, динамици разматрања рада на Статуту и роковима за завршетак израде Статута.¹ Представници Београда и даље заступају став да ће УТ израдити Статут искључиво на основу Првог споразума, Плана имплементације, Делокруга рада УТ и Општинских принципа о успостављању ЗСО, јер су само ти документи резултат договора две стране. Наведени документи предвиђају искључиву надлежност УТ за израду Статута, те су неоснована настојања Приштине да у тај процес укључи представнике својих институција.²

Од европских посредника, као гаранта Првог споразума, очекује се да изнађу решења наведених проблема и омогуће успостављање и функционисање Заједнице у правном систему ПИС у Приштини, у складу са договором.

Од имплементације договора о ЗСО умногоме зависи исход и решавање низа других проблема у областима о којима се разговара у оквиру дијалога или о којима ће се тек разговарати, као што су питање имовине, економског развоја, образовања, као и урбаног и руралног планирања.

2. Полиција

С обзиром да је Приштина у протеклом извештајном периоду одбијала да учествује у Дијалогу, изостао је напредак и по свим преосталим спорним аспектима везаним за питања полиције. Приштина и даље није испунила своје обавезе из става 7 Првог споразума, према којем је у обавези да интегрише све бивше припаднике МУП Републике Србије на северу Косова и Метохије. У том смислу, и даље није дошло до интеграције преосталих 111 бивших припадника МУП Републике Србије, због чега је и даље отворено питање интеграције 39 бивших административних радника МУП³, који

¹ У складу са Општим принципима од 25. августа 2015. године, рок за израду Статута ЗСО износи 4 месеца од почетка рада УТ.

² Члан 21. Општинских принципа од 25. августа 2015. године јасно предвиђа да је за израду Статута искључиво надлежан Управљачки тим, који може, уколико то буде потребно, ангажовати и друга тела укључујући и Министарство надлежно за локалну самоуправу. Међутим, Приштина противно наведеном, покушава да лажним приказивањем чињеница у јавности створи слику да ће на Статуту, осим чланова Управљачког тима, заједнички радити и представници њених институција и међународних тела.

³ Надевених 39 бивших административних радника МУП Републике Србије би требало да буде интегрисано у матичним службама већински српских општина на северу КиМ. Они ће након интеграције радити на пословима издавања држављанстава, уверења из матичних књига рођених, венчаних и умрлих, као и другим пословима матичне службе. Ових 39 лица представља други део групе од укупно 71 бившег административног радника МУП Републике Србије, о чијој интеграцији је интензивно преговарано претходне три године. Као резултат тих преговора, до сада је интегрисана група од 32 бивша административна радника МУП Републике Србије, који раде у канцеларијама КП за регистрацију возила на издавању личних карата, саобраћајних и возачких дозвола и регистрацији возила.

би требало да буду интегрисани у матичним службама српских општина на северу КиМ, 34 бивша ватрогасаца (од укупно 64), као и 23 бивша полицајца МУП Републике Србије и 15 бивших припадника Управе за исхрану и смештај МУП Републике Србије.

Посебно забрињавајуће је што у овом извештајном периоду није било ни једног састанка Комисије за интеграцију 39 бивших административних радника МУП, која је у претходне две године покушавала, иако безуспешно, да нађе решење за овај проблем. Наша страна је указала ЕУ посредницима на овај негативан развој догађаја на више састанака који су са њима реализовани по овом питању у извештајном периоду и инсистирала да ЕУ као гарант споразума у Дијалогу испослује да Приштина испуни обавезу из Првог споразума и интегрише све преостале бивше припаднике МУП Републике Србије на северу КиМ.

Представници ЕУ су поновили ставове које су нашој страни пренели и у претходном периоду, а то је да ће сигурно бити интегрисано 39 бивших административних радника МУП и 34 ватрогасца и да је то обавеза коју и Приштина не спори. Међутим, по питању 23 бивша полицајца и 15 припадника Управе за исхрану и смештај МУП Републике Србије, ЕУ посредници и даље су ближи становишту Приштине, која одбија интеграцију ових лица. Као разлог наводе то што бивши полицајци нису прошли наводне „безбедносне провере“, као и то што приштинске институције немају радна места која одговарају пословима бивших припадника Управе за исхрану и смештај МУП Републике Србије, већ да за услуге те природе ангажују приватне компаније.

Српска страна је на састанцима одржаним у протеклом периоду поновила ЕУ посредницима да не прихвата оваква објашњења и да захтева да се члан 7 Првог споразума дословно примени и да сви преостали бивши припадници МУП Републике Србије на северу КиМ буду интегрисани. Указали су и да Београду још увек нису достављени конкретни разлози због којих поменути полицајци наводно нису прошли безбедносне провере, што побуђује сумњу наше стране да се ради о „преступима“ искључиво политичке природе. Такође су информисали ЕУ посреднике да ће наша страна наставити да инсистира на интеграцији свих преосталих бивших припадника МУП Републике Србије на северу КиМ.

За жаљење је што Приштина ни током овог шестомесечног периода није обезбедила усклађивање својих прописа о полицији са одредбама Првог споразума, који би омогућили званично именовање Регионалног команданта Регионалног директората Косовске полиције – север (РДС). Због тога командант РДС и даље обавља своју дужност у својству вршиоца дужности, а услови за његово званично именовање створиће се тек успостављањем Заједнице српских општина, у складу са тачком 9. Првог споразума.

У протеклом извештајном периоду позитиван помак је регистрован у контексту смањених политичких притисака на руководство РДС, као и избегавању једностраних одлука Приштине о сменама и постављењима у РДС. Међутим, и даље је присутан проблем везан за потребу усклађивања етничке структуре свих полицијских јединица распоређених на северу КиМ са етничком структуром тог дела Покрајине, где Срби чине више од 90% становништва.

3. Правосуђе

На састанку 30. новембра 2016. године у Бриселу усаглашен је документ "Закључци посредника ЕУ о правосуђу", којим су договорени сви елементи за завршетак интеграције у области правосуђа. Укупан број места планиран да се попуни судијама био је 48, тужиоцима 15 и административним особљем 149⁴. Договорено је да ће српске судије бити именоване на челу одељења Основног суда у Митровици и Апелационог одељења у Митровици. Усаглашено је да ће рад судова и тужилаштва почети у складу са динамиком стављања објеката у стање пуне функционалности. Овим договором је требало да се процес именовања у оквиру косовског правосуђа оконча 10. јануара 2017. године, па су стране, у предвиђеним роковима, испуниле обавезе које претходе именовању судија и тужилаца. Међутим, почетком јануара ЕУ посредник је, по захтеву Приштине, предложио да се именовање судија одложи за 17. јануар, а онда је без објашњења дошло до застоја процеса.

После више састанака од почетка године на којима се са ЕУ посредницима разговарало о могућности спровођења Споразума о правосуђу, поново је на састанку са ЕУ посредницима у Београду, 22. августа 2017. године, покренуто питање завршетка интеграције у области правосуђа. Наша страна је, уз исказану спремност, поновила захтеве који се тичу пружања гаранција од стране ЕУ и Приштине да ће овај пут рокови бити испоштовани, а неопходни услови за правилно функционисање правосуђа испуњени. На састанку на високом нивоу, 31. августа 2017. године, потврђен је 17. октобар, као нови датум интеграције, као и нова динамика спровођења активности предвиђених Закључцима.⁵

Именовање судија и тужилаца је, након одлагања од седам дана, реализовано 24. октобра 2017. године⁶, а затим интеграција настављена по договореном редоследу, али уз кашњење Приштине са именовањем председника Основног суда у Митровици и руководиоца Апелационог одељења у Митровици, као и одлагањем датума уласка интегрисаних судија, тужилаца и административног особља у просторије суда. Српска страна је изричито пренела захтев ЕУ посредницима, да се сви објекти за рад судова и тужилаштва доведу у стање пуне функционалности, као и да се ради успеха процеса интеграције реше питања које се тичу успостављања процедура за именовање судија поротника, судских извршитеља и нотара⁷ из редова српске заједнице, као и друге активности ради успостављања ефикасног и оперативног правосудног система на северу Покрајине.⁸

У наредном периоду очекује се решавање свих пратећих питања, неопходних за успостављање ефикасног и оперативног правосуђа.

⁴ Од тога 115 места за административно особље у судовима и 34 места за административно особље у тужилаштвима.

⁵ Српска страна је ЕУ посредницима доставила листу судија, тужилаца и административног особља које ће бити интегрисано, а Приштина Одлуку да ће тзв. косовске институције бити у обавези да примене одлуке судова који су радили у систему Републике Србије до 16. септембра 2017. године, у складу са документом "*validity appeal*".

⁶ Изјаву пред председником ПИС у Приштини дало је 40 судија и 13 тужилаца.

⁷ Испит за нотаре није организован већ пет година, а северу КиМ је потребно најмање 4 нотара који говоре српски, и 5 или 6 приватних судских извршитеља.

⁸ Признавање диплома у складу са Споразумом о дипломама; успостављање програма стажирања српских правника, и стручни превод званичних докумената и прописа ПИС у Приштини на српски језик.

4. Енергетика

У току је имплементација Аранжмана из области енергетике од 8. септембра 2013. године, као и Закључака посредника ЕУ о спровођењу Аранжмана из области енергетике из 2013. године, од 25. августа 2015. године.

Кључни проблем у имплементацији Споразума о енергетици и даље представља неиспуњење обавезе Приштине да оснује две српске компаније „ЕПС трговина“ и „Електросевер“ на северу Покрајине.

Наиме, након што су 26. априла представници ЈП ЕПС предали сву потребну документацију за регистрацију Косовској агенцији за привредне регистре (*KARB*), Приштина је по четврти пут одбацила захтеве за регистрацију српских енергетских компаније на КиМ, као „некомплетне и несагласне тзв. косовским законима и Бриселском споразуму.“⁹ Имајући у виду да су разлози за одбацивање захтева за регистрацију нејасни и паушални, наша страна је тзв. *KARB* поднела Захтев за преиспитивање одлуке о одбацивању захтева за регистрацију енергетских компанија. Како на предметни захтев није одговорено у прописаном року, српска страна је против акта којим се одбацују захтеви за регистрацију уложила жалбу тзв. Министарству трговине и индустрије, као и тужбу тзв. Управном суду у Приштини. Вероватно је да се због политичких збивања у Покрајини у претходном периоду, наша страна суочава са „ћутањем администрације“ у Приштини. С обзиром на то да је прошло 4 месеца од подношења тужбе/жалбе, наша страна је 19. октобра поднела ургенцију тзв. суду у Приштини, којом тражи обавештење у писаној форми, у ком стадијуму поступка се налази тужба поднета 8. јуна и када се може очекивати доношење мериторне одлуке у предметном управном спору, као и ургенцију којом предлаже да другостепени орган, тзв. Министарство трговине и индустрије, о поднетој жалби одлучи у што краћем року, с обзиром на то да су давно протекли законом прописани, али и разумски, рокови за решавање предметне жалбе.

Због наведеног, Споразум о повезивању између *EMC* и *KOSTT* у оквиру организације Европске мреже оператора преносних система електричне енергије (*ENTSO-E*), тзв. *Connection Agreement (CA)*¹⁰ још увек није ступио на снагу.¹¹

Наша страна остаје при ставу да Дијалог Београда и Приштине представља једини формат у којем је могуће постићи обострано прихватљива решења и да се деловањем Приштине, уз подршку Европске уније и Енергетске заједнице, које има за циљ да *KOSTT* постане засебна контролна област без претходно испуњеног услова из члана 16. *Connection Agreement*, крше постигнути споразуми.

У наредном периоду, очекује се да ЕУ посредници предузму неопходне мере како би се пронашла решења за регистровање компанија и доделу потребних лиценци за њихов рад. На тај начин би се спречило угрожавање сигурности снабдевања српских

⁹ Један од разлога за одбијање регистрације компанија јесте и то што нису предате Одлуке о оснивању компанија, иако та чињеница раније није навођена као спорна.

¹⁰ *EMC* и *KOSTT* су потписали *Connection Agreement* 1. октобра 2015. године у оквиру *ENTSO-E*, док су остале чланице *ENTSO-E* наведени Споразум потписале у децембру 2015. године.

¹¹ Члан 16. овог Споразума предвиђа да компанија „Електросевер“ мора прво да добије лиценцу за снабдевање електричном енергијом и да она постане оперативна, након чега би *KOSTT* постао засебна контролна област.

потрошача на КиМ и омогућио наставак разговора у оквиру Дијалога како би се Аранжман и Закључци о енергетици у потпуности спровели.

5. Телекомуникације

Оснивањем компаније „мтс“ ДОО, којој је додељено 30 локација за базне станице, на коју је пренета сва имовина и којој су додељене лиценце за фиксну и мобилну телефонију, окончана је прва фаза преговора између Београда и Приштине из области телекомуникација.

Очекује се да ће у наредном периоду започети имплементација друге фазе преговора, која се односи на хармонизацију спектра за мобилну телефонију и телевизијски сигнал.

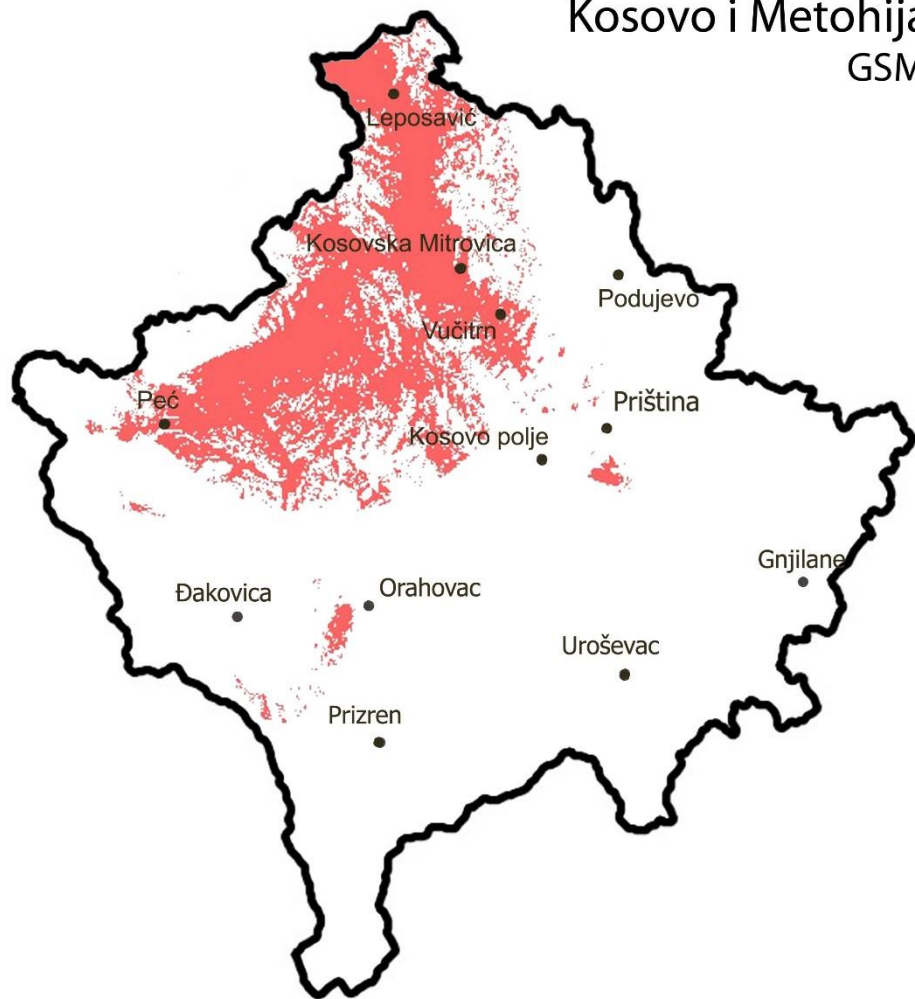
Током извештајног периода настављени су радови на терену, а с циљем успостављања функционалне и успешне телекомуникационе компаније на Косову и Метохији.

Када је у питању фиксна телекомуникациона мрежа, у потпуности су обновљени прекинути системи преноса између појединих комутационих објеката, чиме је омогућена телефонска услуга за још 1.772 корисника. Поред тога, извршено је и проширење постојећих капацитета, а у току је и реконфигурација интерконекцијског повезивања између фиксне мреже Телекома Србија и фиксне мреже „мтс“ ДОО. У склопу изградње фиксне комутационе мреже покренута је набавка *IMS*, која се налази у завршној фази, након чије ће инсталације корисницима у „мтс“ ДОО мрежи бити омогућени најсавременији фиксни сервиси. Важно је истаћи да у фиксној мрежи „мтс“ ДОО има укупно 18.505 претплатника.

Значајно је унапређена и мобилна телекомуникациона мрежа, тиме што је пуштено у рад 5 нових локација и 45 нових базних станица, од којих 5 у технологији 2G, 18 у технологији 3G и 22 у технологији 4G. У току су припремни радови и на изградњи стубова на 2 нове локације (Шилово и Будрига), на којима ће бити пуштено у рад 6 базних станица 2G, 3G и 4G технологије.

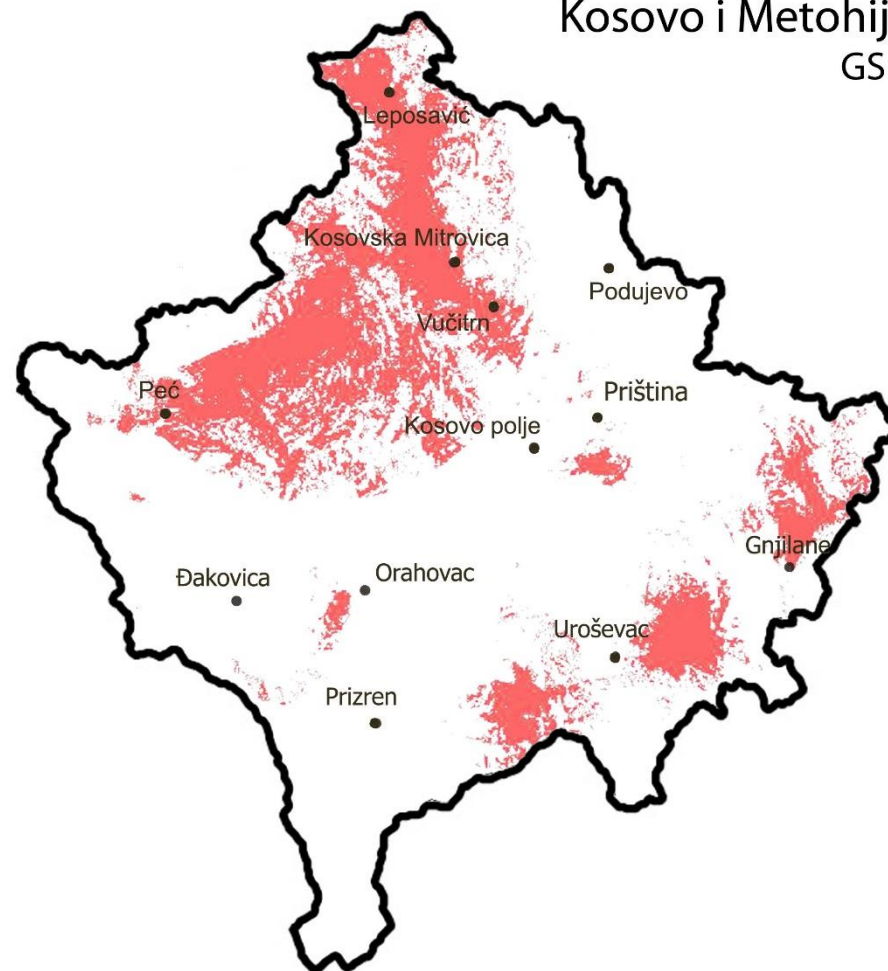
О значајном унапређењу мобилне телекомуникационе мреже сведоче и мапе покривања пре и после инсталације нових базних станица:

Kosovo i Metohija GSM

GSM претходно стање

Kosovo i Metohija GSM

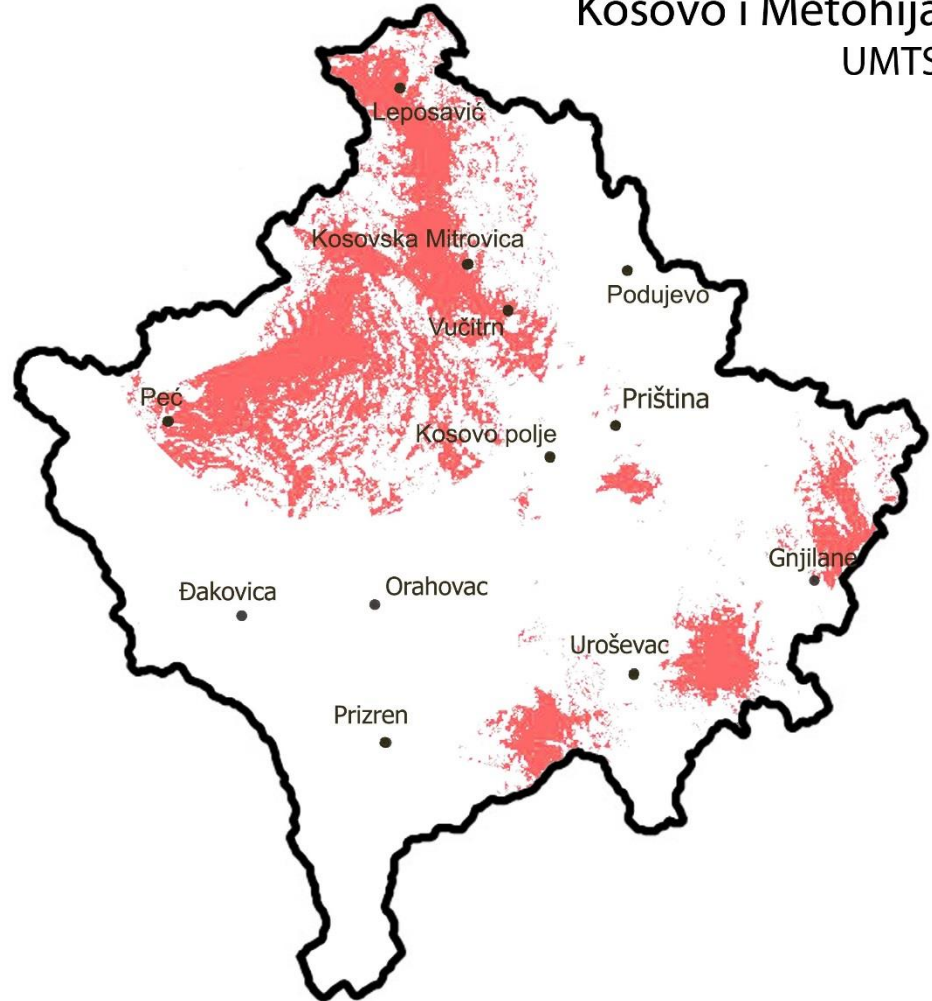
GSM тренутно стање

Kosovo i Metohija UMTS

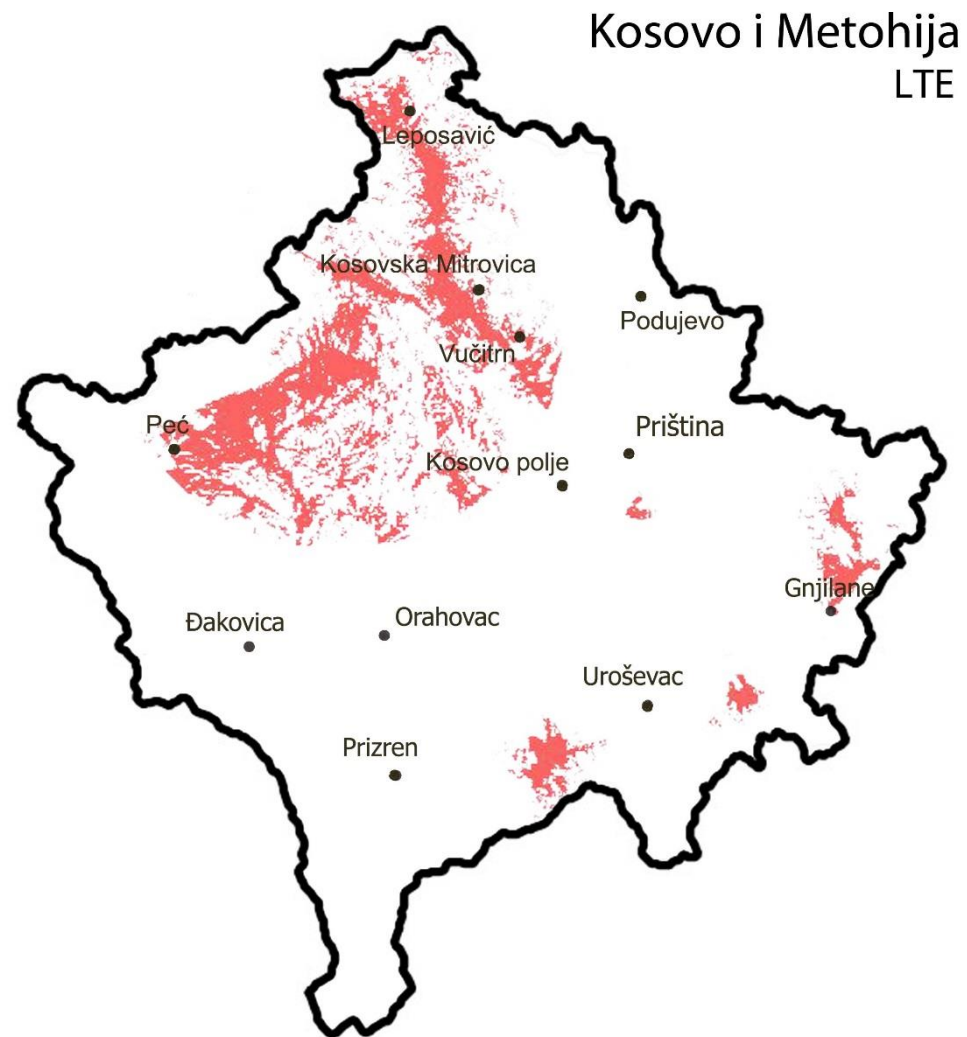

UMTS претходно стање

Kosovo i Metohija UMTS

UMTS тренутно стање

***LTE* радио покривање (раније није постојала *LTE* мрежа на Косову и Метохији)**

Постигнутим резултатима током преговора обезбеђено је још снажније присуство националног оператора на простору Косова и Метохије и пружена могућност, не само заштите и јачања економских интереса нове компаније, већ и унапређења квалитета живота Срба у Покрајини.

6. Европске интеграције

Иако је Дијалог у претходном периоду вођен битно смањеним интензитетом, Београд је остао посвећен нормализацији односа са ПИС у Приштини, као и испуњавању мерила из Поглавља 35. Истовремено, Влада Републике Србије је предузимала активности у циљу отварања нових Поглавља у преговарачком процесу о приступању ЕУ.

Републици Србији су, на Шестој међувладиној конференцији која је одржана у Луксембургу 20. јуна 2017. године, отворена два нова поглавља: 1) Поглавље 7 - Право интелектуалне својине и 2) Поглавље 29 - Царинска унија.¹²

С обзиром да Република Србија испуњава мерила за отварање више различитих поглавља, до краја 2017. године, очекује се отварање још пет поглавља, и то: 1) Поглавље 6 - Право привредних друштава; 2) Поглавље 9 - Финансијске услуге; 3) Поглавље 13 - Рибарство; 4) Поглавље 30 - Економски односи са иностранством и 5) Поглавље 33 - Финансијска и буџетска питања.

И у наредном периоду, Београд остаје снажно опредељен наставку пута у ЕУ, испуњавању мерила из преговарачких поглавља и спровођењу договора постигнутих у оквиру Дијалога Београда у Приштини, под покровитељством ЕУ.

Г) Обавезе проистекле из техничких споразума

1. Катастар

У извештајном периоду није било никаквог напретка у вези са имплементацијом Споразума о катастру из 2011. године.¹³

Приштина и ЕУ још увек заступају став да сва тела предвиђена Споразумом, изузев Трипартитне имплементационе групе, морају функционисати у тзв. косовском правном систему. Залажу се и да се имплементација Споразума о катастру спроведе путем тзв. Закона о косовској агенцији за поређење и верификацију имовине.¹⁴ Наведени ставови Приштине и ЕУ су у потпуности неприхватљиви за представнике

¹² Република Србија је закључно са октобром 2017. године отворила 8 поглавља. То су: 1) Поглавље 5 - Јавне набавке; 2) Поглавље 7 - Право интелектуалне својине; 3) Поглавље 20 - Предузетништво и индустријска политика; 4) Поглавље 23 - Правосуђе и основна права; 5) Поглавље 24 - Правда, слобода и безбедност; 6) Поглавље 29 - Царинска унија; 7) Поглавље 32 - Финансијски надзор и 8) Поглавље 35 - Остала питања.

¹³ Последњи састанак по питању имплементације Споразума о катастру одржан је 20. октобра 2016. године у Бриселу. На састанку одржаном 26. маја 2016. године, Београд је изложио детаљне предлоге у погледу методологије и начина рада, оснивања, функционисања, структуре и седишта свих тела која су предвиђена Споразумом.

¹⁴ Наведи Закон је у јуну 2016. године усвојен од стране Приштине, уз кршење свих процедура и уз противљење Београда и листе Српска. Листа Српска је поднела и захтев за оцену уставности процедуре доношења овог Закона, који је одбио тзв. Уставни суд Косова.

Београда. У вези са тим је и више пута истицано да одлучивање о имовинским правима грађана Републике Србије и Српске православне цркве никако не може бити поверено телима која су успостављена наведеним Законом, а у којима неће бити представника Срба, јер би се на тај начин омогућила легализација имовине отете Србима са Косова и Метохије.

Наша страна је одлучна у ставу да се имплементација Споразума мора извршити како је договорено и да, док све три стране не постигну договор, неће предавати скенирану катастарску документацију Специјалном представнику ЕУ у Приштини.¹⁵

Очекује се да се у наредном периоду наставе разговори с циљем изналажења обострано прихватљивог решења.

2. Матичне књиге

Још увек постоје проблеми везани за имплементацију Споразума о матичним књигама. Наиме, Приштина и даље одбија да надлежним службама достави матичне књиге (или њихове копије) са подацима грађана из северног дела Митровице, због чега су они онемогућени да у надлежној матичној служби у северном делу Митровице прибаве своја лична документа.¹⁶

Београд је ЕУ посредницима указао да је са своје стране испунио све обавезе које је Споразумом преузео, те да би исто требало да се захтева и од Приштине. У том смислу, неопходно је да ЕУ у наредном периоду пронађе одговарајуће решење и омогући грађанима из северног дела Митровице остваривање својих права у надлежним матичним службама.

3. Царински печат

Споразум о царинском печату се у потпуности примењује. Решења из овог Споразума се користе у свим документима везаним за промет робе (ветеринарски сертификати, фитосанитарни сертификати итд.).

4. Универзитетске дипломе

И даље је присутан застој у спровођењу Споразума о узајамном признавању диплома (Споразум), као и договорима постигнутим у оквиру Закључака и Оперативних закључака.¹⁷ О разлозима застоја као и начинима њиховог отклањања разговарано је са ЕУ посредницима.

Током састанка представници Београда су као главни проблем у пуној имплементацији Споразума, навели константно одбијање Приштине да у складу са одредбама Споразума, призна дипломе Универзитета у Приштини са привременим

¹⁵ У складу са Споразумом, Република Србија је дужна да Специјалном представнику ЕУ на КиМ преда дигитализовану катастарску евиденцију која је 1999. године измештена са КиМ. Република Србија је још у марту 2016. године завршила са дигитализацијом катастарске документације.

¹⁶ Грађани из северног дела Митровице су за издавање извода из матичних књига били упућивани у јужни део Митровице.

¹⁷ У оквиру Дијалога Београда и Приштине, постигнут је Споразум о узајамном признавању диплома из 2011. године и договорени споразуми под називом „Закључци“ и „Оперативни закључци радне групе“ из 2016. године.

седиштем у Косовској Митровици (УПКМ)¹⁸. С тим у вези, наша страна је нагласила да одбијањем признавања диплома УПКМ, Приштина практично одбија и списак акредитованих Универзитета који је размењен између Београда и Приштине у оквиру имплементације Оперативних закључака радне групе.¹⁹

Том приликом, ЕУ посредници су поновили свој раније изнесен став да ЕУ признаје надлежност Приштине над универзитетима на целокупној територији КиМ, као и тзв. приштинске законе као једине релевантне у вези са признавањем диплома Универзитета на КиМ. Као начин за превазилажење постојећих проблема, ЕУ посредници су предложили да Београд призна дипломе које су издале образовне институције Приштине на целој територији КиМ, а Приштина дипломе које су издале образовне институције Србије ван КиМ. Представници Београда су навели да је УПКМ регистрован и код УНМИК, те да је на тај начин већ уређен његов рад на КиМ у оквиру образовног система Републике Србије.

Када је реч о признавању диплома предуниверзитетског нивоа образовања, које је било предвиђено Закључцима, такође није било помака током извештајног периода. ЕУ посредници су раније навели да услед недостатка средстава није могуће завршити овај процес, те је примена договора у овом делу и даље одложена.

Наша страна очекује да Приштина у наредном периоду почне са признавањем диплома свих Универзитета из образовног система Србије, како би се омогућило пуна имплементација Споразума, као и да се омогући признавање диплома предуниверзитетског нивоа образовања.

5. Слобода кретања

Режим слободе кретања се и даље примењује на 6 заједничких тачака прелаза и граничним прелазима: Прешево, Градина, Батровци, Шид, Келебија, Хоргош, Аеродром Београд и Аеродром Ниш.

Након постизања Договора у вези са финализацијом спровођења Споразума о слободи кретања - Брисел 14. септембар 2016. године, Београд је до средине новембра 2016. испунио свој део обавеза, али је имплементација постигнутих решења одложена због захтева Приштине и њене неспремности да испуни преузете обавезе у договореним роковима.²⁰

¹⁸ УПКМ је акредитован од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и међународно је признат. Универзитет успешно сарађује у оквиру *ERASMUS* програма ЕУ за подршку и развој образовања. Такође, УПКМ одржава сталну комуникацију и сарадњу кроз пројекте са значајним бројем са универзитетима широм Европе и једини је респектабилан Универзитет на простору АП КиМ.

¹⁹ Разменом списка акредитованих универзитета преко ЕУ посредника, Београд и Приштина су се обавезали да ће признавати дипломе тих универзитета. Приликом размене списка није било никаквог противљења или условљавања од стране Приштине за било који универзитет са листе коју је предао Београд.

²⁰ Закључцима је предвиђено да на снагу ступи режим стикера који подразумева да ће се релевантни делови регистарских таблица (статусни симболи) на возилима обе стране, приликом преласка административне линије, покривати са две беле налепнице, чиме ће се заменити режим издавања „ПРОБА“ таблица, регистарских таблица које је Београд примењивао на возила са „РКС“ регистарским таблицама, приликом преласка административне линије. Договорено је и да се режим стикера неће примењивати на возила са српским регистарским таблицама са подручја КиМ. Закључцима је, такође, предвиђена пререгистрација свих возила на регистарске таблице које издаје Приштина („КС“/ „РКС“), а

Поред тога, Приштина је у претходном периоду применом једностраних мера озбиљно угрозила примену Споразума о слободи кретања.

Прве у низу мера Приштине односе се на забрану коришћења личних карата издатих од стране измештених полицијских управа са КиМ, као и забрану преласка преко граничних прелаза ка Македонији и Црној Гори лицима која поседују пасоше издате од стране Координационе управе МУП Републике Србије, које датирају од априла 2017. године и још увек су на снази.

Такође, крајем августа од стране официра за везу из Приштине, упућен је захтев нашој страни да се при најави свих наредних посета интерно расељених лица и ходочасника АП КиМ, спискови путника допуне додатним подацима (име оца и датум рођења), што није предвиђено ниједним споразумом.²¹

Поред наведеног, Приштина је 7. септембра почела са применом нових мера забране уласка/изласка преко административне линије и то аутобуским превозничким компанијама због непоседовања лиценце за превоз и регистроване линије, издате од стране тзв. Министарства за инфраструктуру. Приштина је међутим, након интервенције српске стране код посредника ЕУ и сазнања да Београд намерава да предузме исте мере према албанским аутобуским превозницима са простора Косова и Метохије на административним/граничним прелазима обуставила примену нових мера забране кретања на административним прелазима.

Истовремено, приштинске институције су започеле и процедуру по којој се за издавање возачких дозвола ПИС у Приштини од лица која поседују возачку дозволу издату од стране Министарства унутрашњих послова Републике Србије захтева предаја овог документа, као и давање „изјаве о одрицању“ возачке дозволе Министарства унутрашњих послова Републике Србије.

Последња у низу мера Приштине, односи се на посебне контроле на ЗТП, како према званичницима наших институција, тако и према другим лицима која долазе из централне Србије, без аргументације за такав посебан отежани третман на прелазима.

Наша страна је након наведених поступака Приштине посредницима ЕУ прво указала да се применом ових мера најгрубље крши Споразум о слободи кретања и да поменуто једнострано приступање питањима од значаја за обе стране представља неприхватљив однос према постигнутим договорима, а потом и најавила да ће Београд, уколико Приштина настави примену ових мера, бити принуђен да са своје стране спроведе већ припремљене адекватне мере.

У међувремену је решено питање пререгистрације возила са „РП“ привременим регистарским таблицама на „КС“ регистарске таблице, те су власници наведених

која је требало да почне 15. јануара 2017. године и траје 12 месеци, након чега ће ово питање поново бити размотрено, уз посредовање ЕУ. Међутим, и поред договорених рокова за почетак примене режима стикера (15. новембар, па потом и 1. децембар) и пререгистрацију возила (15. јануар), до реализације договорених решења није дошло до данас. Стране су се сложиле и да Приштина продужи важење „КС“ регистарских таблица на још пет година, након чега ће се поново разматрати ово питање, уз посредовање ЕУ уколико буде било потребно.

²¹ Досадашња пракса подразумевала је да организатор при најави посета достави списак путника са именом, презименом и бројем личне карте.

возила извршили пререгистрацију возила, закључно са 1. септембром, без обавезе плаћања царинских такси.

Када је у питању злоупотреба права на слободу кретања, истичемо да је 138 лица са простора Косова и Метохије откривено у покушају незаконитог преласка државне границе на зеленој линији, односно између 2 гранична прелаза. Са друге стране, 162 лица су покушала на незаконит начин да пређу државну границу на самом граничном прелазу, од чега је 157 лица користило фалсификована или туђа документа. Наглашавамо да лица са Косова и Метохије чине готово 50% лица у категорији корисника фалсификованих и туђих путних исправа. Поднета је и кривична пријава, на основу члана 350. Кривичног законика Републике Србије, против 1 лица са простора Косова и Метохије.

У наредном периоду очекује се решавање свих наведених проблема насталих услед једностраног поступања Приштине, у циљу доследне примене Споразума о слободи кретања.

6. Регионално представљање

Током претходног периода, Београд је активно био посвећен очувању стабилности и продубљивања сарадње на простору Западног Балкана. С тим у вези, наглашавамо да Београд у потпуности поштује одредбе Договора о регионалном представљању и сарадњи, који је постигнут 24. фебруара 2012. године.

Као најзначајнији састанак, на коме су у претходном периоду заједно присуствовали представници Београда и Приштина, издваја се Специјални састанак Америчко-јадранске повеље, од 2. августа 2017. године, на којем су учествовали председница Владе Републике Србије Ана Брнабић и тзв. председник Косова Хашим Тачи. Такође, представници Београда и Приштине су у складу са Договором заједно учествовали на састанцима следећих организација: Регионалном савету за сарадњу (РСС), Процесу сарадње у југоисточној Европи (ПСуЈИЕ), Регионалној иницијативи за миграције, азил и избеглице (MARRI), Споразуму о слободној трговини у Централној Европи (*CEFTA*), састанцима посвећеним формирању Фонда за Западни Балкан, као и „Берлинском“ и „Брдо – Бриони“ регионалним процесима и неформалном формату „Западнобалканска шесторка“ (ЗБ6).

Посебно наглашавамо да су представници ПИС у Приштини током претходног периода постали страна потписница Уговора о оснивању Транспортне заједнице.

Такође, током извештајног периода, Београд је наставио са конструктивним приступом по питању учествовања представника Приштине у управљачким органима различитих организација и иницијатива у складу са одредбама Договора.

У циљу продубљивања сарадње на простору Западног Балкана, као и ширења стабилности, Београд ће и у наредном периоду бити потпуно посвећен спровођењу Договора о регионалном представљању и сарадњи.

7. Интегрисано управљање прелазима (*IBM*)

Република Србија у потпуности поштује договорене Закључке о *IBM* и Технички протокол о имплементацији *IBM*.

Функционисање свих 6 заједничких тачака прелаза (ЗТП) одвија се успешно. Република Србија предузима неопходне мере како би омогућила функционалност свих прелаза и повећала оперативност служби на њима.

Међутим, и поред инсистирања наше стране, у протеклом периоду није одржан ниједан састанак Имплементационе групе о *IBM* у Бриселу, већ само неколико састанака на техничком нивоу на којима се разговарало о постојећим пројектима и проблемима.

У Београду су 5. и 11. априла одржана два састанка са представником тзв. *ROM* мисије²² Европске комисије, на којима су представници Републике Србије презентовали информације о реализацији пројекта проширења и реконструкције три прелаза у надлежности Републике Србије.

Након тога су, због проблема са телекомуникационом инфраструктуром, на ЗТП Мердаре 20. јуна, 14. септембра и 13. октобра одржани састанци представника београдске и приштинске стране са представницима ЕУЛЕКС и *UNOPS*.

Затим је у Богutowцу 27. септембра одржан састанак представника наше стране са представницима ЕУЛЕКС, на коме је разговарано о питањима од интереса у оквиру *IBM*.

Иако у протеклом периоду није одржан ни један састанак Имплементационе групе у Бриселу, одржано је 9 састанака на регионалном нивоу, као и 72 састанка на локалном нивоу, на којима су решавана редовна питања из области царине, МУП, ветерине, биља, саобраћаја и служби ангажованих на прелазима. Такође, од важних информација по питању имплементације издвајамо:

- Усаглашени фитосанитарни сертификат се успешно примењује на свим административним прелазима на којима се одвија комерцијални саобраћај;²³
- Још увек нису одржани састанци на техничком нивоу на којима би се разговарало о усаглашавању сертификата за млеко и млечне производе, сертификата за месо и производе од меса, као и сертификата за козе и овце (који нису усаглашени због појаве болести „квргаве коже“ у региону у 2016. години);
- На ЗТП Кончуљ/Бела Земља 11. августа су постављена два контејнера, по један за приштинску и београдску страну, као донација ЕУЛЕКС. Приштинска страна ће контејнер на својој страни користити за потребе царинске службе, док ће београдска страна контејнер користити за потребе фитосанитарне и ветеринарске службе.

²² Мисија Европске комисије која врши надзор над постигнутим резултатима пројекта.

²³ Административни прелази на којима се одвија комерцијални саобраћај су Рудница/Јариње, Мердаре/Мердаре и Кончуљ/Бела Земља.

У протеклом периоду је остварен изванредан напредак када је у питању успостављање нових и реконструкција постојећих прелаза који су у надлежности Републике Србије.²⁴

Очекује се да ће у наредном периоду посредници ЕУ заказати састанак Имплементационе групе о *IBM* у Бриселу, на коме ће се разговарати о свим питањима од интереса за обе стране.

8. Званичне посете и официри за везу

Спровођење Споразума о званичним посетама је и даље отежано, услед грубог кршења тачке 3. Споразума од стране Приштине.²⁵ Током извештајног периода, Приштина је више пута спречила директора Канцеларије за Косово и Метохију и главног преговарача Београда, Марка Ђурића да посети Косово и Метохију. Оваквим поступањем, Приштина је онемогућила директора Ђурића у обављању редовних активности који за циљ имају нормализацију односа.²⁶

Овакво кршење Споразума од стране Приштине је био предмет више разговора представника Канцеларија са ЕУ посредницима. Током разговора, представници Канцеларија су нагласили да је неприхватљиво да Приштина крши Споразум и спречава директора Ђурића и друге званичнике Београда у обављању редовних активности на Косову и Метохију. ЕУ посредници су се сагласили да је потребна пуна примена Споразума и навели да ће утицати на Приштину да доследно спроводи Споразум. Притисак ЕУ посредника на ПИС у Приштини да поштују Споразум, резултирао је, да се током октобра, имплементација споразума одвијала несметано.

С друге стране, систем Официра за везу, који је успостављен Закључцима из 2013. године, наставља успешно да се спроводи. Током претходног периода, Официри за везу су своје активности спроводили без икаквих препрека у односима како међусобно, тако и са институцијама и међународним мисијама у Београду и Приштини.

Официр за везу Београда у Приштини је првенствено био ангажован у комуникацији са представницима Делегације ЕУ у Приштини, мисији ЕУЛЕКС и осталим мисијама на КиМ. Такође, одржавана је активна сарадња са представницима ПИС у Приштини.

²⁴ Административни прелази који су у надлежности Републике Србије су: Рудница/Јариње, Кончуљ/Бела Земља и Децпе/Мучибабе.

²⁵ Ради наставка процеса нормализације као и релаксиранијег организовања и обављања посета званичника, 15. октобра 2015. године договорено је да се Споразум о званичним посетама прошири, тако што ће се унети посебна одредба (тачка 3. Споразума) којом се узајамно омогућава редован и поједностављен режим посета за по једно лице сваке стране, за које ће се достављати само логистичке информације како би се омогућила припрема посета. Званичник који са стране Београда има поједностављен режим посета је директор Канцеларије за Косово и Метохију, господин Марко Ђурић.

²⁶ Током извештајног периода, Приштина је два пута спречила улазак директора Ђурића, последњи пут 1. септембра 2017. године. Тог дана, приштинске власти су без ваљаног разлога, забраниле посету министра просвете, науке и технолошког развоја Младена Шарчевића и директора Канцеларије за Косово и Метохију Марка Ђурића, иако је посета била уредно најављена у складу са Споразумом. Такође, министру у Влади Републике Србије, Александру Вулину је више пута током претходног периода од стране ПИС у Приштини, супротно Споразуму, онемогућен улазак. Наглашавамо да је од укупно 19 захтева за посету АП КиМ поднетих од званичника Београда, успешно реализовано само 10.

Посебно наглашавамо значајну улогу коју је Официр за везу имао приликом спровођења припремних радњи за одржавање председничких избора 2. априла 2017. године на АП КиМ, као и парламентарних избора који су одржани 11. јуна 2017. године.

Осим вођења успешне комуникације са представницима међународних мисија на АП КиМ, Официр за везу је био укључен и у питања од значаја за становништво на АП КиМ. То се пре свега односи на активности које је Официр за везу спроводио како би се нормализовало снабдевање лековима и медицинским материјалом, здравствених центара на АП КиМ. Такође, Официр за везу је током претходног периода био ангажован на решавању проблема везених за царинска питања, као и пружања помоћи приликом решавања имовинских питања како физичких, тако и правних лица на АП КиМ.

Д) Остале теме

1. Наплата царина

Република Србија испуњава преузете обавезе и врши наплату свих дажбина у складу са Споразумом о царинама.

И даље је присутан проблем када је у питању наплата дажбина на ЗТП Рудница/Јариње и Брњак/Табалије за робу која је намењена корисницима на северу КиМ. Као што је споменуто у претходном извештају, приштинска администрација примењује посебан поступак за утврђивање вредности ове робе тако што се сва документација са прелаза електронски прослеђује у централу у Приштину, где се затим врши обрачун дажбина, које се затим наплаћују на самом прелазу. Због овог и других техничких проблема (ограничено радно време приштинске администрације) долази до честог задржавања и стварања колона возила на наведеним ЗТП што успорава проток возила и робе. У наредном периоду радиће се на изналагању одговарајућих решења за овај проблем.

2. Развојни фонд за тзв. север Косова

И у протеклом периоду, из прикупљених новчаних средстава Фонда²⁷ финансирани су се разни пројекти, у циљу пружања подршке друштвено - економским активностима у четири општине на северу КиМ.

У вези са тим, до краја септембра 2017. године одобрен је 21 пројекат укупне вредности од око 7,5 милиона евра, од чега око 2,9 милиона евра за пројекте општине Северна Митровица, 1,8 милиона евра општини Лепосавић, 1,3 милиона евра општини Звечан и око 1,5 милиона евра општини Зубин Поток.

Од тог броја, 16 пројеката је намењено за капиталне инвестиције - јавну инфраструктуру (изградња и одржавање путева, изградња базена, атлетске стазе); 3 пројекта су намењена подршци и развоју малих и средњих предузећа и пољопривреде, док су 2 пројекта везана за екологију и заштиту животне средине. Што се реализације

²⁷ До краја септембра 2017. године, укупно је на рачун Развојног фонда прикупљено око 13 милиона евра.

пројеката тиче, напредак се одвија углавном у складу са пројектним планом, који су углавном вишегодишњи.

Тренутно се на рачуну Фонда налази око 5,5 милиона евра. Управни одбор је тренутно у процедури разматрања 11 предлога пројеката, те се одржавање наредног састанка очекује у новембру 2017. године.

3. Осигурање возила

Меморандум о разумевању у области осигурања возила²⁸ се и у протеклом периоду релативно успешно примењивао.

Највећи проблем у примени овог споразума се још увек односи на немогућност именована кореспондената. Наиме, иако је било најављено да ће овај проблем бити превазиђен, тзв. Косовски биро осигурања (*KIB*) и даље одбија захтеве Удружења осигураваача Србије (*УОС*) за именовањем кореспондената за анализу, обрађивање захтева и исплату обештећења на подручју КиМ. Одбијањем захтева, тзв. *KIB* директно крши одредбе Меморандума, којима је предвиђено да свака страна има право да самостално захтева именовање кореспондената, док је друга страна у обавези да такав захтев аутоматски прихвати.²⁹ Одбијањем захтева од стране тзв. *KIB*, осигуравајућа друштва обе стране онемогућена су да успоставе директну међусобну сарадњу и заштите своје интересе.

Осим тога, још увек нису обезбеђени услови ни за успостављање система електронске верификације полиса осигурања на административној линији, тако да се и даље врши само визуелна контрола полиса.³⁰

Очекује се да ће се у наредном периоду пронаћи обострано прихватљива решења за наведена питања.

4. Слободна трговина

Слободна трговина између Београда и Приштине одвија се у складу са Споразумом о слободној трговини у Централној Европи (*CEFTA*). Од изузетног значаја за ову област је и Споразум о царинском печату, као и Технички протокол о имплементацији *IBM*, у оквиру кога је и постигнут Споразум о царинама.

У протеклом периоду, Приштина је у неколико наврата поступала супротно *CEFTA* споразуму, превасходно уводећи баријере у трговини за грађевински материјал. Поред тога, идентификован је и проблем насловљавања фактура. Наиме, Приштина је покушала да уз робу достави фактуре на којима пише "Република Косово", што

²⁸ Меморандум омогућава узајамно признавање полиса осигурања за сва возила која са простора КиМ улазе на простор централне Србије и обрнуто. Меморандум је закључен 23. јуна 2015. године између Удружења осигураваача Србије (*УОС*) и тзв. Косовског бироа осигурања (*KIB*), а ступио је на снагу 12. августа 2015. године.

²⁹ Најпре је одбијен захтев *UNIQA* осигурања да за кореспондента на КиМ именује своју ћерку фирму *Sigal UNIQA*, а потом је одбијен и захтев *SABA* осигурања да за кореспондента на КиМ именује своју ћерку фирму *Illyria Life*.

³⁰ Систем електронске верификације полиса осигурања омогућио би већу сигурност приликом накнаде штета и смањење могућности кријумчарења возила.

представља флагрантно кршење постигнутог Споразума. Такође, предузећа из Рашке, која се баве трговином житарицама, пријавила су да им се наплаћују дажбине приликом отпреме кукуруза и пшенице, што је противно одредбама *CEFTA* споразума.

Привремене институције самоуправе у Приштини још увек неадекватно одређују царинске основице за наплату дажбина за грађевински материјал (термо блокове). Уместо стварних основица назначених на фактури, у промету се примењују тзв. референтне царинске основице за блоковску робу. На овако утврђену вредност робе додаје се и такса у износу од 2 евроцента по комаду, што нашу робу поскупљује за око 12 % и чини је неконкурентном. Наведена такса представља директно кршење *CEFTA* споразума и представља меру којом се знатно отежава пласман наше робе на Косово и Метохију. Код промета производа грађевинске индустрије наплаћује се царински терминал у износу од 40 евра, што такође додатно поскупљује робу.

Подаци о међусобној размени показују да наши привредници у значајној мери користе могућности пласмана робе на простор Косова и Метохије.

5. Мост и Парк мира у Косовској Митровици

Имплементација споразума који регулишу питање главног моста на Ибру у Косовској Митровици и његовог окружења је у овом извештајном периоду готово потпуно обустављена. Она се ипак несметано одвијала од 4. фебруара, када су званичници ПИС и Приштини и представници Срба у ПИС у Приштини, уз посредовање СП ЕУ, амбасадора САД у Приштини и представника ЕЕАС, постигли споразум којим је омогућен наставак радова на мосту и пешачкој улици и отклоњена претња по српско становништво на северу КиМ, све до 20. априла, када је градоначелник Северне Митровице био принуђен да донесе одлуку о привременом обустављању радова услед погоршане безбедносне ситуације у граду.

Како би се решило питање безбедности у зони моста и омогућио наставак грађевинских радова, градоначелник Северне Митровице и представници ПИС су 7. јула у Приштини одржали састанак на којем је договорено да ЕУЛЕКС, КФОР и КП појачају безбедносно присуство у зони главног моста, као и да се на средини моста поставе бетонске препреке висине до 40 центиметара, које би осигурале да екстремисти моторним возилима не прелазе мост и изазивају инциденте током извођења грађевинских радова. Након овог састанка КФОР и КП су испунили свој део обавеза, док ЕУЛЕКС то није учинио услед смањених оперативних капацитета. У овом контексту, наша страна је на више састанака са представницима ЕУЛЕКС покушавала да изнађе начин ангажовања ЕУЛЕКС који би био у складу са њиховим капацитетима, а који би истовремено обезбедио сигурно окружење у зони моста током извођења грађевинских радова. На тим састанцима јасно је указано да наша страна не може да преузме одговорност за обнављање грађевинских радова без уверења да су јасно дефинисани и загарантовани безбедносни механизми који ће онемогућити екстремисте са једне стране моста да прелазе на другу и да угрожавају мирне грађане и њихову имовину.

У међувремену, наша страна је на састанцима са ЕУ посредницима у овом извештајном периоду инсистирала и на што скоријем организовању састанка грађевинских компанија које су за извођење радова ангажовали ЕУ и српска страна, како би се решила сва нејасна техничка питања око нивелације терена у зони кружног

тока који се налази северно од моста и почетка пешачке Улице краља Петра. Овај захтев наше стране у функцији је обезбеђивање услова за ефикасан наставак радова одмах по окончању забране њиховог извођења, са чиме су се у основи сложили ЕУ посредници.

У протеклом периоду није било конкретних помака ни када је реч о другом питању које је предмет споразума који регулишу питања везана за главни мост и његово окружење. Ради се о нерешеном питању разграничења Северне и Јужне Митровице у области Сувог Дола, које је према Договору од 2. августа 2016. године одвојено од питања везаних за реконструкцију моста и пешачке улице и које је требало да буде решено до 14. октобра 2016. године. Приштина је од постизања овог договора упорно одбијала разговоре о овом питању, на шта је наша страна непрестано указивала ЕУ посредницима. Међутим, пред јунске парламентарне изборе Приштина је фактички извршила разграничење Северне и Јужне Митровице у Сувом Долу, тако што је Србе из српског дела тог села сврстала у бирачки списак општине Северна Митровица, а Албанце из албанског дела тог села у бирачки списак општине Јужна Митровице. Пошто је такво решење у складу са захтевима наше стране, од ЕУ посредника је затражено да, као гаранти споразума из Дијалога, обезбеде да се то фактичко разграничење формално потврди у оквиру одговарајуће регулативе ПИС у Приштини.

6. Цивилна заштита

Још увек није постигнута пуна примена Споразума о интеграцији Цивилне заштите (ЦЗ). Наиме, неисплаћивање зарада и недостатак радних просторија главни су проблеми који прате спровођење Споразума од почетка.

Проблем неисплаћивања зарада интегрисаним лицима и даље је присутан, у тој мери да до данас, 32.92% интегрисаних припадника бивше ЦЗ (159 од укупно 483) није примило једну или више плата од ступања на посао, а 5 лица није примило ниједну плату од јануара 2016. године. Иако су у претходном периоду од стране ЕУ посредника, нашој страни више пута пружена уверења да ће се проблем заосталих зарада решити, овај проблем је и даље присутан.³¹

Такође, Приштина још увек није обезбедила просторије за рад интегрисаних лица на северу АП КиМ у складу са чланом 2. Споразума. Због тога, 71% интегрисаних лица још нема обезбеђене просторије за рад. У претходном периоду, институције Приштине су користиле проблем недостатка просторија за рад на северу, како би уцењивале интегрисана лица и претила отпуштањем уколико не долазе на посао на радна места јужно од Ибра, која нису у складу са Споразумом. У циљу решавања овог проблема, Канцеларије су у током извештајног периода водиле интензивне активности у циљу проналажења одговарајућих просторија на северу. Очекује се решавање овог проблема у наредном периоду.

О наведеним проблемима, Канцеларије су током извештајног периода, више пута ургирале код ЕУ посредника, захтевајући да искористи своју позицију у Дијалогу и изврши притисак на Приштину, како би испунила све обавезе преузете из Споразума.

³¹ На састанку са представницима *EEAS* и *EULEX*, који је одржан 19. априла 2017. године, Београд је добио уверавање да је Приштина коначно предузела мере које ће у наредним месецима довести до измирења свих заосталих дуговања и редовних исплата зарада.

7. Споразуми и дијалог привредних комора

Привредна комора Србије и тзв. Привредна комора Косова су у протеклом периоду наставиле одржавање редовних састанака на којима су разматрани и договорани модалитети унапређења привредне сарадње. Сарадња две коморе заснована је на Меморандуму о разумевању ПКС и ПКК од 24. јула 2013. године, као и анексима о арбитражи у случају спорова и изградњи институционалних капацитета.

Дијалог председника шест привредних комора у региону Западног Балкана посебно је био интензиван у априлу и мају, када је разговарано о перспективама Берлинског процеса и потписан споразум о успостављању Сталног секретаријата Коморског инвестиционог форума за Западни Балкан са седиштем у Трсту.

Позитиван тренд у односима двеју комора потврђен је у јулу на Самиту о западном Балкану у Трсту. Током Пословног форума шест привредних комора отворен је Стални секретаријат Коморског инвестиционог форума за западни Балкан и договорено успостављање регионалне економске сарадње и развој регионалног економског простора.

Сарадња комора је настављена у Београду 18. августа на првом састанку Управног одбора Коморског инвестиционог форума Западнобалканске шесторке, на коме је усвојен оперативни план Сталног секретаријата форума за период до краја 2017. године. На састанку су, такође, разматрани текући пројекти подршке *EBRD* и Европске комисије овом форуму, као и иницијативе за сарадњу са Асоцијацијом немачких трговинских и индустријских комора и Немачком организацијом за техничку сарадњу.

У оквиру наставка сарадње са приштинском привредном комором, представници Привредне коморе Србије су од 27. до 30. септембра учествовали на Сајму пољопривреде и индустријских производа у Приштини. Том приликом, своје фирме и производе представило је око 100 привредника из 34 компаније које су чланице Привредне коморе Србије. У оквиру пратећих активности овог сајма, које је организовала приштинска привредна комора, у Приштини је одржана и конференција под називом „Превладавање баријера у пословању и нормализација“, на којој су о могућностима за унапређење привредне сарадње Београда и Приштине говорили председници Привредне коморе Србије и приштинске привредне коморе.

Закључак

Упркос негативном развоју догађаја по питању наставка Дијалога и фактичког подривања овог процеса од стране Приштине, Београд није изгубио одлучност да управо кроз овај процес изграђује мостове поверења и сарадње са Привременим институцијама самоуправе у Приштини и унапређује међунационалне односе грађана Покрајине српске и албанске националности. За разлику од других учесника у овом процесу, Београд не види друкчији начин за обезбеђивање раста животног стандарда за све грађане који живе у целој Републици Србији, укључујући Косово и Метохију, али и у нашем региону. У том смислу, Београд се, у оквирима заштите својих виталних интереса, максимално трудио да пружи подршку напорима Европске уније и других важних међународних субјеката за учвршћивањем мира у региону и обезбеђивања сигурне будућности за генерације које долазе.

Због тога Београд мора да искаже разочарење приступом друге стране, која учешће у Дијалогу све чешће условљава, суспендује и оспорава правдајући се разлозима који су искључиво дневно-политичке природе и који нису у интересу грађана који живе у Покрајини. Због тога су резултати преговарачког процеса у протеклом периоду очигледно више него скромни и мало је вероватно да ће се нешто у том смислу променити уколико Приштина не одустане од неконструктивног става и покушаја да се разговори изместе изван преговарачког оквира који је одавно договорен и јасно дефинисан.

Нажалост, политичка клима у Покрајини не погодује таквом развоју догађаја. У најбољем случају, водећи албански лидери отворено виде Дијалог само као средство за утврђивање тзв. државности тзв. Косова и сматрају да је непотребно да учествују у било каквим преговорима који не дају резултате у том правцу. Они у том погледу пре(д)виђају да се преговори Београда и Приштине о нормализацији међусобних односа воде у јасно дефинисаном статусно неутралном оквиру и да тај оквир не може и неће бити промењен вољом једне стране.

Перспективу Дијалога сад већ озбиљно угрожавају и политички лидери међу косметским Албанцима, који се за сада налазе унутар опозиције, а који чак отворено одбацују потребу било каквих разговора са Београдом. Уместо сарадње и дијалога, они отворено промовишу иредентистичке идеје прекрајања граница и подвлаче да се разговори могу водити само са Србима са КиМ, као са обесправљеном мањином. При томе, они све чешће заговарају ставове да Приштина Дијалог може да настави само са Србима који живе на КиМ, што је неразумно и недопустиво.

Упркос томе, Београд није и неће ни на који начин дати себи за право да бира саговорнике који представљају албански народ у Покрајини. То право, али и обавеза, је на самим грађанима албанске националности са Косова и Метохије и наша страна верује да управо они најбоље знају шта су њихови интереси и ко те интересе треба да заступа. Ти грађани су свој суд дали на изборима и на нашој страни је само да апелује на њихове представнике да се врате за преговарачки сто и да им неуморно указује да је сарадња, а не надметање и конфликт, пут којим заједно треба да идемо у правцу изградње заједничке будућности.

У том контексту, поново подвлачимо да је за крајње жаљење да Приштина већ пуне четири и по године одбија да примени најважнији део Првог споразума, који предвиђа формирање Заједнице српских општина. Подсетићемо да је управо то механизам који су сами Срби са КиМ одредили као оптималан оквир за развој својих политичких, културних, економских и других капацитета и као мост сарадње према албанском народу и његовим институцијама у Покрајини. Упркос томе, Приштина одбија да примени споразум који је сама потписала и на чијем је постизању инсистирала тврдећи да постоје други (бољи) начини за политичко и друго организовање живота Срба у Покрајини. У том смислу поновићемо да је идеја да било ко другоме одређује представнике или тврди да најбоље зна шта та друга страна жели у најмању руку неискрена, ако не и злонамерна.

Због тога користимо ову прилику да апелујемо на колеге из Приштине да неодложно примене Први споразум и Опште принципе од 25. августа 2015. године, којима је јасно предвиђен начин оснивања Заједнице српских општина, њена структура и овлашћења која ће имати, а јасно су дефинисани и рокови у којима је требало

предузети конкретне кораке. Такође, указујемо да је штетна и морално неприхватљива тежња Приштина да примену ових споразума о Заједници српских општина доведе у везу са питањима која нису део ниједног споразума и која не могу бити доведена у везу са њима. Само такав приступ створиће могућност за истинско обнављање преговарачког процеса, који Београд ни у ком тренутку није напустио и у којем је све време поступао у доброј вери и показивао добру вољу.

Београд очекује и да Приштина што скорије ревидира своје ставове и испоштује обавезе које је преузела потписивањем Споразума о катастру, који је истински показатељ односа покрајинских власти према питању приватне својине као врховне вредности модерне цивилизације. У том смислу поново подсећамо да Београд не признаје тврдњу Приштине да је имплементирала овај Споразум доношењем Закона о Агенцији за поређење и верификацију имовине, јер је тај закон у потпуности супротан Споразуму. Нико, па ни званични Београд, нема морално или било које друго право да разговара о туђој приватној имовини, због чега је једино могуће решење овог проблема оно које је договорено и предвиђено Споразумом о катастру постигнутим у Бриселу.

Такође очекујемо да Приштина доследно примени и све друге споразуме које је сама потписала у оквиру Дијалога и то на начин како је тим споразумима предвиђено, а не онако како Приштина сматра да је за њу најцелисходније. Поново истичемо да је необјашњиво то што Приштина одбија да примени Споразум о дипломама и да за почетак призна бар једну од диплома стечених у образовном систему Републике Србије, као и то што одбија или одуговлачи интеграцију свих преосталих бивших припадника МУП Републике Србије и не исплаћује редовно плате интегрисаним припадницима бивше Цивилне заштите. Уколико се овакав приступ друге стране не промени, тежњу Београда за историјским помирењем Срба и Албанаца биће знатно теже остварити, јер деловање Приштине у протеклом периоду јача неповерење Срба који живе на Косову и Метохији у њене добре намере.

Мировним напорима свакако не доприноси ни латентна претња насиљем од стране Приштине сваком грађанину КиМ српске националности који из неког разлога није по вољи моћника из већинског народа у Покрајини. У том контексту, Београд позива на прекид политички и интересно мотивисаних хапшења Срба у Покрајини, чији је симбол недавни случај господина Богдана Митровића. Тог 74-годишњег старца су ухапсиле јаке полицијске снаге КП док се аутобусом враћао са обележавања верског празника у месту из којег је пре 18 година протеран. Да би читав случај био чуднији, он је ухапшен иако је свих претходних 18 година од окончања сукоба на КиМ долазио у своје родно место да обележи верске празнике. Митровић је иначе ухапшен само на основу пријаве за наводни ратни злочин од стране лица албанске националности које је у протеклих 18 година узурпирало његову приватну имовину.

Овај карактеристичан случај, као и мноштво сличних, уверљиво потврђује потребу за отварањем разговора о људским и грађанским правима Срба у Покрајини. Верујемо да би стање тих права Срба било далеко неповољније да у Покрајини нису присутни бројни међународни фактори, што се у првом реду односи на КФОР и ЕУЛЕКС. У том смислу, на овом месту бисмо нагласили и можда једино позитивно решење у оквиру Дијалога у протеклом периоду, које се односи на договор о року за интеграцију правосуђа у покрајински систем. То постигнуће, до кога је дошло у условима готово потпуне блокаде Дијалога, уверљиво показује да је пут сарадње кроз Дијалог могућ, потребан и обострано користан. Указујући на ову чињеницу, као и сваки

пут до сада исказујемо наду да ће Приштина престати да у Београду види противника и да ће се вратити за преговарачки сто вођена истим мировним мотивима као и наша страна. Дубоко верујемо да је то једини начин да се пронађу обострано прихватљива решења, корисна за све грађане.

Да би се обновио замајац Дијалога, верујемо да ЕУ посредници треба да снажније да подстакну Приштину на повратак разговорима. Иначе, ангажовање посредничке стране у протеклом периоду било је одговорно и управо усмерено на обезбеђивање услова за наставак Дијалога. Домети таквог наступа ЕУ посредника су, нажалост, умногоме били ограничени кризом легитимитета покрајинских институција и политичких представника косметских Албанаца. Ипак, и овога пута сматрамо да је потребно истаћи велики труд и ресурсе које је посредничка страна уложила како би се Дијалог наставио и дао позитивне резултате.

У том смислу, очекујемо да ће посредничка страна наставити да активније инсистира и на имплементацији свих постигнутих споразума, као и на отварању нових тема од значаја за нормализацију односа две стране и свакодневни живот грађана. У Београду ће у том смислу и убудуће имати поузданог и предвидивог партнера, који неће губити стрпљење и одлучност за наставак овог преговарачког процеса, који је једнако потребан српском и албанском народу, али и читавом нашем региону који стреми довршетку процеса европских интеграција.

Октобар 2017. године

ДИРЕКТОР

Драган Владисављевић

ДИРЕКТОР

Марко Ђурић